

Akwụkwọ Daniel - Nọmba Iri Atọ na Otu

Idọ Aka ná Ntị nke America: Mkpá Nkọwa Daniel nwere Maka Taa

Jeff Pippenger

2023-12-26

Ide e dere n'ahụ mgbidi, na nkọwa Daniel nyere Belshaza, na-anọchi anya nkwpụta ikpeazụ megide ma mpi Republican nke dapụrụ n'okwukwe ma mpi Protestant nke dapụrụ n'okwukwe nke United States. E dekorọ akụkọ mmalite nke ma ndị nna ndị guzobere United States ma ndị ọsụ ụzọ nke Adventism n'uzọ doro anya, ma a tufuru ihe omumụ na idọ aka ná ntị ndị dī n'ime ya n'ime “ogbo anọ”. Belshaza na-anọchi anya eziokwu a n'uzọ zuru oke.

Ọ dighi mkpa ikowaputa kpomkwem oge ọ bụla iji kpebie ihe ogbo putara, n'ih i na Okwu Chineke adighi ada ada mgbe ọ bụla, ọ na-ekwukwa n'uzọ doro anya na ọ bụ n'ogbo nke anọ ka Chineke na-emechi akwukwọ ndekọ banyere mba ndi nupururu isi megide uche Ya nke O kpughere.

Chineke wee kwuo okwu ndi a niile, si, Abụ m Onyenweanyi Chineke gi, onye kpoputara gi n'ala Ijpt, n'ulo ibu ohu. I gaghị enwe chi ozo n'ihu m. I gaghị arunyere onwe gi oyiyi a piri api, ma ọ bụ ihe oyiyi obula nke ihe obula di n'eluigwe n'elu, ma ọ bụ nke di n'ụwa n'okpuru, ma ọ bụ nke di n'ime mmiri n'okpuru uwa: I gaghị akpo isiala nye ha, ma ọ bụ fee ha ofufe: n'ih i na mụ onwe m, Onyenweanyi Chineke gi, bụ Chineke ekworo, na-eleta ajo omume nke ndi nna n'ahụ umu ruo n'ogbo nke ato na nke anọ nke ndi kporo m asi; Ma na-egosi ebere nye otutu puku ndi huru m n'anya, ma na-edebe iwu m. Opupu 20:1.

N'ogbo ikpeazu ahụ, ya mere kwa n'ogbo amuma ahụ nke anọ nke Izrel oge ochie, ma Jon Onye Na-eme Baptizim ma Kraist kowara ogbo ahụ dika ogbo nke agwo ojoo.

Unu ogbo agwo ojoo, olee otu unu, ebe unu bu ndi ajo omume, ga-esi kwuo ihe oma? n'ih i na ọ bụ site n'ubara nke obi ka onu na-ekwu okwu. Ezi mmadu na-esi n'ezi aku nke obi ya weputa ihe oma: ajo mmadu na-esi n'ajo aku ya weputa ihe ojoo. Ma ana m asi unu, na okwu ọ bula efu mmadu ga-ekwu, ha ga-aza ajuju banyere ya n'ubochi ikpe. N'ih i na site n'okwu gi ka a ga-agu gi onye ezi omume, sitekwa n'okwu gi ka a ga-ekpe gi ikpe. Matiu 12:34–37.

N'ogbo ikpeazu nke anu ohia nke uwa, ọ na-ekwu okwu dika dragon (agwo ojoo). Site n'afọ 1863 ruo mgbe iwu Sode ga-abia, mpi Republican ahụ esila n'Iwu Nso nke United States wezuga onwe ya. Ngozi ndi Chineke nyere mba ahụ mere ka obi umu amaala ya na ndi ndu ya si n'oru ha nke ichekwa ukpuru ndi mutara akunuba na ogaranya ha bira inu utọ ya puo, ha wee chefu mkpali ahụ nke duru ndi nna ntoala n'imputa akwukwo nso ahụ nke mutara akunuba na ogaranya nke ha mechara hapu ka ọ rafuo ha. O bughị naani na ha chefuru ebumnuche nke akwukwo nso ahụ, kama ha chefukwara oru diiri ha nke ichekwa ukpuru ndi e dere n'ime akwukwo ahụ.

Site n'afọ 1863 ruo mgbe iwu Sode ga-abia, mpi Protestant eziokwu ahụ (Adventism) esiwo n'ezikwu ndi ntoala ya puo, ndi Chineke guzobere site n'ozu William Miller. Ngozi ndi Chineke nyere Adventism mere ka obi umu amaala na ndi ndu ha si n'oru diiri ha ichebe ukpuru ndi muru ogaranya nke mmuo ahụ ha bira inu utọ ya puo; ha wee chefu nzube ndi ọsụ ụzọ ahụ n'imputa

ozì ahụ e sere n'elu chaatì abụọ ndị dī nsọ ahụ, nke e cheputara jì guzobe ogaranya amụma ahụ e nyere ha ka ha chekwaa ma kpọsaa.

Mgbe Onyenwe anyị banyere n'ogbugba ndụ na Izrel oge ochie n'Ugwu Sainai, O nyere mbadamba abụọ dī nsọ nke nwere iwu iri Ya, ndị ga-abụ ihe nnochianya nke mmekọrịta ogbugba ndụ Ya na ndị Ya. Mgbe O guzobere ememme kwa afọ, O nyere iwu na n'ememme Pentikost a ga-enwe onyinye nke ogbe achicha abụọ, ndị a ga-ebuli elu. Onyinye ifegharị nke ogbe achicha abụọ ahụ bụ naanị onyinye n'ozì ebe nsọ nke a ga-etinye ihe na-eme ka achicha gbaa ụka (ihe nnochianya nke mmehie mmadụ, obi ojọọ, ajọ omume na ihu abụọ) n'ime nkwaadebe ya.

Ịnya isi unu adighị mma. Ọ bụ na unu amaghị na ntakiri ihe na-eme achicha ka achicha dum zaa? Ya mere, sachapụnụ ihe ochie ahụ nke na-eme ka achicha zaa, ka unu wee buru ntụ ọka ọhuru, dika unu bụ ndị na-enweghị ihe na-eme ka achicha zaa. N'ihì na ọbuna Kraist, Onye Ngabiga anyị, ewo achụ aja n'ihì anyị. Ya mere, ka anyị debe emume ahụ, ọ bughị site n'ìhe ochie ahụ nke na-eme ka achicha zaa, ma ọ bụ site n'ìhe na-eme ka achicha zaa nke obi ojọọ na ajọ omume; kama site n'achicha na-enweghị ihe na-eme ka ọ zaa nke ezi obi na eziokwu. 1 Ndi Korint 5:6–8.

N'oge ahụ, mgbe e zuktara igwè mmadụ na-enweghị onụ ogugu, nke mere na ha na-azọda ibe ha, ọ malitere ibu ụzọ gwa ndị na-eso ụzọ ya, si, Kpacharanụ anya maka iko ndi Farisii, nke bụ ihu abụọ. Luk 12:1.

Achicha ebili mmiri abụọ ahụ e buliri elu dī ka àjà ebili mmiri, bụ ihe nnochianya nke ọkọlọtọ nke puku narị anọ na iri anọ na anọ ahụ, ndi, n'agbanyeghị na ha bụ ndi mmehie, sitere n'ike Chineke wepụ yist ha nke ajọ obi, ajọ omume, na ihu abụọ. Yist ahụ nke dī n'ime achicha ndi ahụ nochiri anya mmadụ (ndi mmehie), ndi meriri mmehie site n'usoro nsachapụ ahụ e gosiputara dī ka ihu ndi "esiri" site n'okụ oku nke onye ozi nke ogbugba ndu ahụ n'isi nke atọ nke Malachi. Achicha ndi ahụ nochikwara anya "achicha nke eluigwe," n'ihì na mgbe e churụ ha n'ajà, a ga-ebuli ha elu gaa n'eluigwe dī ka àjà ebili mmiri.

N'oge Pentikost, mgbe mmezu nke onyinyo amụma nke ogbe achicha abụọ a na-ebunyela n'afọ niile n'emume Pentikost bjarutere, ndi na-eso ụzọ Kraist malitere oru nke ikpọtuta igwè ọzọ (ogbe achicha nke abụọ) n'ime ụwa ndi mba ọzọ. Ya mere, a ga-enwe ogbe achicha abụọ ndi e sachara ha abụọ puo ná mmehie (eko).

Mbadamba nkume abụọ nke Iwu Iri ahụ ghorọ ihe nnochianya nke mmekọrịta ogbugba-ndu nke Izrel oge ochie, ma ogbe achicha ebili mmiri abụọ ahụ na-anochi anya mmekọrịta ogbugba-ndu ya na nzuko Kraist mbu. Ná mmalite akukọ ihe mere eme nke anu ohia nke ụwa, e nyere mbadamba nsọ abụọ nke Habakkuk dika ihe nnochianya nke mmekọrịta ogbugba-ndu nke Izrel nke oge a, mpi Protestant eziokwu ahụ, dika e si nye Iwu Nso nke Ala ahụ nye mpi Republican. Onye-nwe ugbu a na-akpo otu narị puku na iri anọ na anọ ka ha bilie dī ka agha dī ike, ma mgbe ha mere nke a, a ga-ebuli ha elu dī ka onyinye ebili mmiri (ensign) ka a na-atuba ha n'okụ-ite a kpoo oku ugboro asaa karja.

Okoloto ahụ na-anochi anya iwu nke Iwu Iri ahụ, ọ na-anochikwa anya ndi na-eje ije n'ime oku nke ite mgbaze ahụ ebe Achicha nke Eluigwe dī ndu no n'akuku ha, nakwa ndi na-akwado nkuzi

ndị bụ isi e ji tebụl nsọ abụọ nke Habakuk gosi. A na-anọchi anya akara ndị ahụ niile n’ime ndị àmà abụọ nke Mkpughe isi nke iri na otu.

Ikpé Belshaza nọchiri anya àmà e ji emegide mpi abụọ ahụ nke anụ ọhịa nke ụwa. N’oge ikpé ahụ, e nwere otu nwanyị (ọgbako), nke ghotara na naanị nwoke nọ n’alaeze ahụ nke pụrụ imata ma kọwaa ihe odide ahụ e dere n’aka bụ Daniel.

Anụwo m banyere gi, na i nwere ike ịkọwa ihe, ma dozie obi abụọ: ya mere ugbu a, ọ bụrụ na ị pụrụ ịgu ihe odide ahụ, ma mee ka m mara nkọwa ya, a ga-eyikwasị gi uwe uhie, a ga-etinyekwa gi olu nke ọlaedo n’olu gi, i bụrụkwa onye ọchịchị nke atọ n’alaeze ahụ. Mgbe ahụ, Daniel zara wee kwuo n’ihu eze, Ka onyinye gi dirị gi onwe gi, nye kwa onye ọzọ ụgwọ orụ gi; ma otu o sina di, aga m agụ eze ihe odide ahụ, meekwa ka ọ mata nkọwa ya.

Eze, Chineke kachasi elu nyere Nebukadneza nna-gi ala-eze, na idi-ukwu, na ebube, na nsọpuru: N’ihi idi-ukwu ahu O nyere ya, ndi nile, mba nile, na asusu nile, we tremia ma tua egwu n’iru ya: onye o choro ka e gbuo ka o gburu; onye o choro ka e debe ndu ka o debere ndu; onye o choro ka o bulie elu ka o buliri elu; onye o choro ka o wedaa ala ka o wedara ala. Ma mbe obi-ya weliri elu, na uche-ya we sie ike n’nganga, ewepuru ya n’oche-eze nke ala-eze-ya, ha we napu ya ebube-ya: A chupurukwa ya n’etiti umu madu; obi-ya we di ka nke anu-ohia, ebe obibi-ya di kwa n’etiti inyinya-ohia: ha we nye ya ahilia ka o rie dika ehi, ahu-ya we ju kwa n’igi nke elu-igwe; rue mbe o matara na Chineke kachasi elu bu Onye nāchi n’ala-eze nke madu, na na Onye o bula O chorọ ka O nātokwasi ya ya.

Ma gi onwe gi, nwa ya, Belshaza, emeghi ka obi gi di umeala n’obi, o bu ezie na i maara ihe ndi a niile; kama, i buliela onwe gi megide Onye-nwe nke eluigwe; e wee bute arja nke ulo ya n’ihu gi, ma gi onwe gi, na ndi nwe gi, na ndi nwunye gi, na ndi iko gi, unu nuru mmanya n’ime ha; i tokwara chi ndi olaocha, na olaedo, na ola kopa, na igwe, na osisi, na nkume, ndi na-adighi ahụ ụzọ, ma o bu inu ihe, ma o bu ima ihe: ma Chineke ahụ nke ume gi di n’aka ya, nke ụzọ gi niile bukwa nke ya, i naghị enye otuto: Mgbe ahụ ka e si n’ihu ya zite akuku aka ahụ; e wee dee ihe odide a. Nke a bukwa ihe odide ahụ e dere: MENE, MENE, TEKEL, UPHARSIN. Nke a bụ nkọwa nke okwu ahụ: MENE; Chineke agwọwala alaeze gi onu, mekwaa ka o gwu. TEKEL; a tuola gi n’akpirikpa, e wee hu na i zughị oke. PERES; e kewala alaeze gi, nyekwa ya ndi Midia na ndi Peasia.

Mgbe ahụ, Belshaza nyere iwu, ha wee yikwasị Daniel uwe uhie aja aja, tinyekwa ya olu akwa ọlaedo n’olu, wee kposara ya n’ihu mmadu na o ga-abu onye ọchịchị nke atọ n’alaeze ahụ. N’abalị ahụ ka e gburu Belshaza, bu eze ndi Kaldia. Darios, onye Midia, wegbara alaeze ahụ, ebe o di ihe di ka afọ iri isii na abuo. Daniel 5:16–31.

N’oge iwu Sode di na United States, iko ajo omume na iko oge nnwale ga-eju, maka mba ahụ na maka mpi Republican nke dapuru n’okwukwe na mpi Protestant nke dapuru n’okwukwe, n’ihi na Chineke ga-abuwo onye “guru” (“alaeze” nke isii) “ma mezuo ya.” Mpi abuo ahụ, na mba ahụ, ga-abuwo ndi “a turu n’akpirikpa” (nke ikpe na-eme n’ebe nsọ) “wee hu na ha erughị eru.” United States ga-abuzi nke “ekewara,” dika agha obodo na ọchichị aka ike ga-eso, e mesia nyefee ya n’aka alaeze nke asaa na nke asato nke amuma Bible.

“Banyere ndi-Amorait ka Onyenwe anyi kwuru, si: ‘N’ogbo nke anọ ka ha ga-aloghachi ebe a ọzọ; n’ihi na ajo omume nke ndi-Amorait erubeghi oke.’ O bu ezie na mba a putara ihè n’ihi ikpere arusi ya na nruru aka ya, o ka ejubeghi iko ajo omume ya, Chineke agaghikwa enye iwu ka e bibie ya kpmkpam. Ndi mmadu ga-ahu ike nke Chukwu ka e gosiputa ya n’uzo puru iche, ka a ghara ihapu ha ihe ngopu obula. Onye Okike ahụ juputara n’ebere di njikere inagide ajo omume ha ruo n’ogbo nke anọ. Mgbe ahụ, o buru na ahughi mgbanwe o bula ga-aka mma, ikpe Ya ga-adakwasị ha.”

“N’izi ezi na-enweghi njehie, Onye ahụ na-enweghi nsotu ka na-edebe ndeko banyere mba niile. Ka a ka na-enye ebere Ya, tinyere oku a na-akpo ka e nwee ncheghari, ndeko a ga-anogide na-emege; ma mgbe onu ogugu ahụ ruru oke Chineke kpebiri, oru nke iwe Ya amalite. A na-emechi ndeko ahụ. Ndidi nke eluigwe na-akwusi. E nweghizi aririo ebere o bula n’ihi ha.

“Onye amuma ahụ, ka o na-ele anya n’ogbo ndi ga-abia, huru oge a ka e debere n’ihu ohu ya. Mba di iche iche nke oge a anatawo ebere ndi a na-ahubeghi udi ha mbu. E nyewo ha ngozi ndi kasi horo nke eluigwe, ma e dewo megide ha iba uba n’nganga, anyaukwu, ikpere arusi, ileli Chineke anya, na ekele ruru aru. Ha na-eme ngwa ngwa imechi akauntu ha na Chineke.”

“Ma ihe nke na-eme ka m maa jijiji bu eziokwu ahụ bu na ndi natara ihè na ohere-ugwu kacha ukwu aburu ndi mmeto nke ajo omume na-achi ebe niile metoro. N’ihi mmetuta nke ndi ajo omume gbara ha gburugburu, otutu, obuna n’ime ndi na-ekwuputa eziokwu, etoola oyi ma eburu ha n’ike idei mmiri siri ike nke ajo ihe. Nleli zuru uwa onu a na-atukwasị ezi nsopuru Chineke na idi nsọ na-eduga ndi na-adighi ejikota onwe ha nke oma na Chineke ida nsopuru ha n’ebe iwu Ya no. O buru na ha na-agbaso ihè ahụ ma na-erube isi n’eziokwu site n’obi, iwu nsọ a ga-adi ha obuna karija onu ahia mgbe a na-eleda ya anya otu a ma na-ewepu ya n’onodu ya. Di ka enweghi nsopuru n’ebe iwu Chineke di na-aputa ihè karija, otu a ka akara nkewa di n’etiti ndi na-edebe ya na uwa na-adikwa ihè kari. Ihunanya n’ebe ntuziaka nsọ ndi ahụ sitere n’aka Chineke di na-abawanye n’otu igwe, dika nleli e nwere n’ebe ha no na-abawanye n’igwe ozo.

“Nsogbu ahụ na-abia ngwa ngwa. Onuogugu ndi na-ebili oso oso na-egosi na oge nleta Chineke foro nke nta ka o ruo. O bu ezie na O naghị achọ ita ahuhu, ma n’agbanyeghi nke ahụ, O ga-ata ahuhu, nke ahukwa n’oge na-adighi anya. Ndi na-eje ije n’ihè ga-ahu ihe iriba ama nke ihe ize ndu ahụ na-abianu; ma ha ekwesighi inodu nwayoo, na-echere n’enweghi nchegbu mbibi ahụ, na-akasi onwe ha obi site n’okwukwe na Chineke ga-echebe ndi Ya n’ubochi nleta ahụ. O nweghi otu ahụ. Ha kwesiri ighota na o bu oru ha irusi oru ike nke ukwu iji zoputa ndi ozo, na-elekwasị anya n’okwukwe siri ike n’ebe Chineke no maka enyemaka. ‘Ekpere nke onye ezi omume, mgbe e jiri ume niile kpee ya, bara nnukwu uru.’”

“Yist nke nsopuru Chineke akwusibeghi kpmkpam inwe ike ya. N’oge ahụ mgbe ihe ize ndu na nkuda mmuo nke nzuko ka njo karija mgbe o bula, obere igwe ahụ nke na-eguzo n’ihè ga na-asu ude ma na-eti mkpu n’ihi aru nile aru nke a na-eme n’ala ahụ. Ma karisja ekpere ha ga-arigo n’ihi nzuko ahụ, n’ihi na ndi otu ya na-eme ihe n’uzo nke uwa.

“Ekpere siri ike nke ndi ole na ole a kwekoro n’okwukwe agaghị ala n’iyi. Mgbe Onyenwe anyi ga-aputa dika onye-obo-obo, O ga-abiakwa dika onye nchebe nke ndi niile chebere okwukwe n’idi ocha ya ma debe onwe ha ka ntupo nke uwa ghara imeru ha. O bu n’oge a ka Chineke kwere nkwa imegwara ndi nke Ya ahoputara, ndi na-akpoku Ya ehie na abali, n’agbanyeghi na O na-enwe ndidi ogologo oge n’ebe ha no.

“Iwu a bu: ‘Gaa n’etiti obodo ahụ, n’etiti Jerusalem, ma tinye akara n’egedege ihu ndi ikom ahụ na-asu ude na-etikwa mkpu n’ihi ihe aru niile a na-eme n’etiti ya.’ Ndi a na-asu ude, na-etikwa mkpu, na-ekwuputa okwu nke ndu; ha anabaala ido aka na nti, inye ndumodu, na iriosi aririo ike. Ufodu ndi na-emeghi Chineke nsopuru cheghariri ma wedata obi ha n’ihu Ya. Ma ebube nke Onyenwe anyi esiwo n’Izrel puo; o bu ezie na otutu ka nogidere na-eme udi ofufe di iche iche, ike na onono Ya adighi.” Testimonies, volume 5, 208–210.

Ndi ahụ Daniel nochiri anya mgbe o guzo n’ihu Belshazzar, ndi maara “Odinihu maka America”, ga-anata mgbe ahụ “uwe uhie uhie” Daniel, “oluolu olaedo”, a ga-ekwuputakwa ha dika “onye ochichi nke ato n’alaeze ahụ.” Uhie uhie bu akara na agba nke okpara, ndi na-anata okpukpu abuo nke ihe nketa nke Nna ha, ndi bu otu narị puku iri ano na ano.

Ndi a bu ndi e merughi emeru site n’aka umunwaanyi; n’ihi na ha bu ndi na-amaghi nwoke. Ndi a bu ndi na-eso Nwa Aturu ahụ ebe o bu la O na-aga. A zuputara ndi a n’etiti umu mmadu, ka ha buru mkpurumbu nye Chineke na nye Nwa Aturu ahụ. Mkpughe 14:4.

N’ime achicha abuo ahụ a na-ebuli elu dika okoloto, o bu nwa mbu a muru (mkpuru mbu), ka a na-etinye eriri uhie n’aka ha.

O wee ruo, mgbe o no n’ihe ime nwa, na otu n’ime ha weputara aka ya: nwanyi na-amu nwa wee were eriri uhie obara kee ya n’aka, si, Nke a bu onye buru uzo puta. O wee ruo, ka o doghachiri aka ya azu, na, lee, nwanne ya nwoke wee puta: nwanyi ahụ wee si, Olee otu i si tiwaputa uzo? mbibi a dikwasị gi: ya mere e kporo aha ya Farez. Ma emesia nwanne ya nwoke putara, onye ahụ nke eriri uhie obara di n’aka ya: a kpokwara ya Zera. Jenesis 38:28–30.

Mkpotu mbu e kporo “uhie-acha obara obara” n’Akwukwo Nso bu mgbe “Zara,” onye a muru mbu, onye aha ya putara ‘ihè na-ebili elu,’ si puta mbu n’etiti ejima ndi Juda muru. Nne ha, Tima (onye mere ikwa iko), bu nwunye nwa Juda ahụ nwuru anwu, onye ajo omume. Zara, ‘ihè na-ebili elu’ ahụ, sitere n’ebo Juda, ma o nwere eriri uhie-acha obara obara n’aka ya. “Farez” putara igbawa puta, o na-anochitekwa anya ndi na-ekewapu onwe ha n’aka ochichi papacy, ma si na Babilon puta n’oge nsogbu iwu ubochi Sonde.

“Eriri uhie” ahụ bukwa ihe iriba ama nke chebere nwanyi akwuna nke Jeriko, mgbe e bibiri obodo Jeriko.

Lee, mgbe anyi bjarutere n’ala ahụ, i ga-ekokota eriri uhie a n’ime windo nke i si wedata anyi: i ga-akpobatakwa nna gi, na nne gi, na umunne gi, na ndi nile nke ulo nna gi, ka ha bja n’ulo gi. O ga-adikwa otu a, na onye o bu la nke ga-esi n’onu uzo ulo gi puo n’okporo ama, obara ya ga-adi n’isi ya, anyi agaghikwa ama ikpe: ma onye o bu la nke ga-anonyere gi n’ulo, obara ya ga-adi n’isi anyi, ma o buru na aka obula emetuta ya. Ma o buru na i kwuputa okwu a anyi, mgbe ahụ anyi ga-abu ndi a tohapuru n’iyi ahụ i mere ka anyi nuo. O wee si, Di ka okwu unu si

dị, ka o dirị. O wee hapụ ha ka ha laa, ha wee puo: o wee kekota eriri uhie ahụ n'ime windo.
Joshua 2:18–21.

Uwe uhie obara obara Daniel na-egosi na n'oge ahụ o nochiri anya otu nari puku na puku iri anọ na anọ, mkpuru achicha mbu n'ime mkpuru achicha mmiri-ifufe abuo a na-ebuli elu. Di ka mkpuru achicha, ha na-anochi anya Achicha nke eluigwe, Onye e nyere uwe mwuda uhie obara obara n'ulo nzuko nkiti n'uzo Ya na-aga n'obe. N'ulo oriri Belshazzar, nke nochiri anya ulo nzuko nkiti ebe e nyere Jizos uwe mwuda uhie obara obara, a na-enye ya ndi ahụ na-aghota nsogbu ahụ di n'ihu nso n'ime "Odinihu Maka America".

Mgbe ahụ ndi agha govanọ ahụ kpọrọ Jizos banye n'ulo nzuko ahụ, wee kpokotara ndi agha niile gburugburu Ya. Ha yipuru Ya uwe, ma yikwasị Ya uwe uhie obara obara. Matiu 27:27, 28.

Uwe e nyere ndi ahụ Daniel nochiri anya ya bu uwe nke ezi omume nke Kraist, nke na-acha ocha.

Ka anyi nuriya onu ma nwee obi utọ, nyekwa Ya nsopuru: n'ihu na agbamakwukwo nke Nwa-aturu ahụ eruola, nwunye Ya emewokwa onwe ya ka o di njikere. E nyekwara ya ka o yi akwa ocha di mma nke di ocha ma na-enwu ocha: n'ihu na akwa ocha ahụ bu ezi omume nke ndi nsọ. Mkpughe 19:7, 8.

Uwe e nyere ndi a nochiri anya ha dika Daniel bu ma uhie obara ma ocha, n'ihu na a sachawo uwe ha na ncha onye na-asa akwa, site n'aka onye na-asa akwa ahụ nke Malaki isi nke ato, mgbe o na-eme ka umu Levi di ocha.

Ma onye puru iguzogide ubochi obibia ya? onye kwa ga-eguzo mgbe o ga-aputa? n'ihu na o di ka oku nke onye na-asacha oia, dikwa ka ncha nke ndi na-asa akwa: O ga-anodukwa ala dika onye na-asacha na onye na-eme ka olaocha di ocha: o ga-emekwa ka umu Levi di ocha, sachapukwa ha dika olaedo na olaocha, ka ha wee churo Onyenwe anyi aja n'ezi omume. Malakai 3:2, 3.

Uwe ahụ di ocha, ma o bu naani n'ihu na a sachara ya n'obara uhie obara obara nke Nwa-aturu ahụ.

Nakwa kwa Jizos Kraist, onye bu onye-ama ahụ kwesiri ntukwasị obi, na onye mbu a muru site n'onwu, na onyeisi ndi eze nke uwa. O buriri Ya nke huru anyi n'anya, nke jikwa obara nke Ya sachapu anyi n'ime mmehie anyi, ma meekwa anyi ndi eze na ndi nchujaja nye Chineke na Nna Ya; Ya ka otuto na ochichi diri ruo mgbe ebighi ebi ebighi ebi. Amen. Mkpughe 1:5, 6.

Nke mbu e kwuru maka agbu olaedo, bu mgbe e hoputara Josef ka o buru onye ndu n'Ijpt.

Fero wee gwa Josef, Le, edobewom n'ala Ijpt nile n'okpuru gi. Fero wepuru mgbaaka eze ya n'aka ya, yikwasị ya n'aka Josef; o wee yikwasị ya uwe ezi akwa ocha, tinyekwara olu-olaedo n'olu ya; O mekwara ka o nokwasị n'ugbo inyinya nke abuo nke o nwere; ha wee tie mkpu n'ihu ya, Kpoo ikpere n'ala: o wee mee ya onye na-achi ala Ijpt nile. Fero wepuru mgbaaka eze ya n'aka ya, yikwasị ya n'aka Josef; o wee yikwasị ya uwe ezi akwa ocha, tinyekwara olu-olaedo n'olu ya. Jenesis 41:41–43.

Ihe mere Fero ji hoputa Josef ka o buru onye na-achi Egypt, bu n'ihu na Josef puru ikowa nro Fero banyere "oge asaa," n'ihe metutara ifufe owuwa anyanwu ahụ na-ebibi ebibi.

Fero wee si Josef, Nro m, lee, ano m n'akuku osimiri: Ma, lee, ehi asaa siri n'osimiri puta, ndi anu-ha juputara nke oma, ndi mara mma n'ile anya; ha wee taa nri n'ala ahija: Ma, lee, ehi asaa ozo putara n'azu ha, ndi dara ogbenye ma joo njo nke ukwu n'ile anya, ndi anu-ha tara akpu, ndi m na-ahutubeghi udi ojobo ha n'ala Ijipt niile: Ehi ndi tara akpu na ndi joro njo ahụ wee rie ehi asaa mbu ahụ buru ibu: Ma mgbe ha richara ha, a pughi imata na ha erielala ha; ma ha ka nogidere buru ndi joro njo, dika na mbu. Ya mere, etetara m. M wee hukwa na nro m, ma, lee, oka asaa puru n'otu ogwe, ndi juputara ejuputa na ndi oma: Ma, lee, oka asaa, ndi kponwuru akponwu, ndi diririri girigiri, ndi ifufe owuwa-anyanwu tichapuru, puru n'azu ha: Oka ndi di girigiri ahụ wee loro oka asaa ahụ oma: M wee gwa ndi dibia afa nke a; ma o dighi onye nwere ike ikowara m ya. Josef wee si Fero, Nro Fero bu otu: Chineke egosila Fero ihe O na-achọ ime. Jenesis 41:17-25.

Josef kowara nro Fero site n'ukpuru nke "ahiri n'elu ahiri," n'ihu na o buru uzo gwa Fero na nro abuo ahụ bu otu. O mesia kowaa okwu ahụ bu "asaa," nke e jikotara na "ehi nne," na "nti oka," di ka akara. Okwu ahụ bu "asaa" n'akuku Akwukwo Nso a bu otu okwu ahụ a sughariri dika "oge asaa," n'ime Levitikos iri abuo na isii. Josef kowara "asaa" ahụ di ka akara nke afo asaa, ma o bu ubochi puku abuo na nari ise na iri abuo. Josef na Daniel ha abuo no na-akowa akara nke "oge asaa" nke Levitikos iri abuo na isii.

N'ohu Fero, agu nri ahụ sitere n'iku nku nke nti oka ahụ "n'ifufe owuwa anyanwu." Ahiri n'elu ahiri, dika Josef ji ya kpomkwem aru oru, "ifufe owuwa anyanwu" na-egosi na o bu Islam na-emeputa oge agu nri na mkpomkpo aku na uba nke na-amalite mgbe e nyere Josef na Daniel olu olu olaedo ahụ, nke na-anochi anya ibuli okoloto ahụ nye uwa (Ijipt Josef), nakwa ikpo aturu igwe ozo nke Chineke ka ha si na Babilon (nke Daniel) puta.

A na-anochi anya mpi abuo nke United States site n'ike niile nke amuma Bible nke e ji mba abuo kowaa. Nke a ga-aganye France, nke n'amuma mejuputara Sodom na Ijipt, nakwa Israel nke mejuputara alaeze ugu na alaeze ndida, ma tinyekwara Alaeze Midia na Peshia. Mpi abuo nke Midia na Peshia n'isi nke asato nke Daniel na-egosi na otu n'ime mpi nke alaeze ahụ na-aputa n'ikpeazu.

Mgbe ahụ, m weliri anya m elu, hukwa, ma, lee, n'ihu osimiri ka otu ebule guzo, nke nwere mpi abuo; mpi abuo ahụ dikwa elu; ma otu di elu kariya nke ozo, nke di elu kariya ya putakwara n'ikpeazu. Daniel 8:3.

Mpi abuo nke Midia-Peshia na-anochi anya mpi abuo nke anu ohia nke uwa, ya mere otu n'ime mpi nke anu ohia nke uwa aghaghi idi elu kariya ma puta n'azu. N'oge ogwugwu na 1798, ochichi nke anu ohia nke uwa malitere, e wee kpoa mpi nke Protestantism n'Ugwu Kamel site n'aka Elaija onye amuma, nke William Miller nochiri anya ya. A ghaghi inwe ugu nke ga-egosiputa odjiche di n'etiti ezi onye amuma na onye amuma ugha, nke a ga-emezu n'ule nke Ugwu Kamel, nke mere site n'Ogost 11, 1840 ruo Oktoba 22, 1844.

A kpọtara Adventizim nke ndị Millerite site n'aka nlekọta Chineke dịka onye-amụma eziokwu, n'otu oge ahụka ka ụka Protestant nke United States laghachiri n'ebe Rom nke popu nọ ma bụrụ ụmụnwanyị ya. N'afọ 1863, mpi Protestant eziokwu nke Adventizim ndị Millerite laghachiri n'otu udo ahụ nke Protestantizim nupụrụ isi site n'ìlaghachi n'uzọ ire-ure ahụ nke omumụ Baibul nke Protestantizim nupụrụ isi na-eji, ka ha malitere orụ ha na-aga n'ihu nke ijụ ozi Ìlajja. N'otu oge ahụ ka Agha Obodo nke United States malitekwarara. (Rịba ama na mgbe a juru Mmụọ Nso, mmụọ nke ọzọ na-achikwa, aghakwa bụ mgbe niile ihe si na ya pụta.) Mgbe ahụ, e kewara mba ahụ n'ezie, n'ihe ndorọ ndorọ ọchịchị, na n'amụma. Mpi nke Republicanism, site n'oge ahụ gaa n'ihu, ga-anọ n'ogụ na-ari elu n'etiti otu ndorọ ndorọ ọchịchị abụọ kachasi mkpa.

Site n'afọ 1863, ihe nnọchianya nke nkewa, n'ihina afọ ahụ bụ etiti agha obodo dī n'etiti Ugwu na Ndida, e mere ka e nwee otu ndorọ ndorọ ọchịchị abụọ nke mpi Republican na otu abụọ nke mpi Protestant, nke mejuputara ndi Democratic na ndi Republican, na ndi Protestant dapuru n'ezio kwukwe na-ejedebe Ubochi Sode na ndi na-ejedebe Ubochi Izu-ike. Nkewa okpukpu abụọ nke mpi o bula ahụ ka e gosiri n'ubochi Kraist site n'aka ndi Sadducee na ndi Farisii. Otu otu juru kpankpan ukpuru ntala ahụ, nke ọzọ kwa kwuputara na ha na-akwado ukpuru ntala ahụ, ma n'ikpeazu jiri odinala na omenala mmadu dochie ha.

N'ubochi Septemba 11, 2001, e jiri amuma malite oge nnwale nke onyinyo anu ohia ahụ, o na-erukwa n'ogugwu ya n'iwu Uka, ma o bu n'oriri mmanya Belshaza. Iwu Uka bu akara nke na-achoputa na njiko nke uka na ochichi etozuola nke oma n'uju. N'oge ahụ, mpi abụọ ahụ nke Republicanism nupuru okwukwe na Protestantism nupuru okwukwe na-agho otu mpi nupuru okwukwe, o bukwa mgbe ahụ ka e mere Daniel mpi nke ato, ma o bu onye ochichi nke ato, ma o bu ezi mpi Protestant nke na-aputa n'ikpeazu ma di elu karja, n'ihina o bu mgbe ahụ ka a na-ebuli ya elu di ka okoloto.

Josef na Daniel bu otu ahiri amuma ahụ, n'ihina, ahiri n'elu ahiri, ndi amuma niile na-akowa ubochi ikpeazu. Ha abuo matara "oge asaa ahụ," mgbe ha huru ya. "Ifufe owuwa anyanwu" nke Islam na-abia n'okpuru mgbidi ahụ, ka ha na-enye Belshaza na Fero nkowa ha banyere ihe "Odinihu nke America" bu. Ha yi "uwe uhie uhie" nke ezi omume Kraist, nke bu "uwe ocha" ahụ e mere ka o buru otu ahụ site n'obara Kraist. A na-ebuli ha elu di ka okoloto ma na-anochi ha anya di ka okpueze, ma o bu agbu olaedo, di ka ha na-agho onye ochichi nke ato nke na-arigo n'elu karja ma na-arigo n'ikpeazu.

Anyi ga-aga n'ihu na Daniel isi nke isii, n'isiokwu na-esonu.

"N'abalị ikpeazu ahụ nke ara nzuzu, Belshaza na ndi isi ya emejuwo ihe atụ nke ikpe omuma ha na ikpe omuma nke alaeze ndi Kaldia. Aka Chineke nke na-egbochi ihe ojoo enweghizi ike igbochi ajo ihe ahụ na-abia. Site n'otutu uzọ nke nlekota Chineke, Chineke achowo ikuziri ha nsopuru nye iwu Ya. 'Anyi gaara agwo Babilon,' ka O kwuru banyere ndi ahụ ikpe ha na-erute ugbu a ruo n'elugwe, 'ma a gwoghị ya.' Jeremaya 51:9. N'ihina agbagoro agbago di itunanya nke obi mmadu, Chineke huru n'ikpeazu na o di mkpa ikwu ikpe ahụ a na-apughị igbanwe agbanwe. Belshaza ga-ada, a ga-enyekwa alaeze ya n'aka ndi ozo." Prophets and Kings, 530.